

Stājas asimetrija pirmsskolas vecuma bērniem Latvijā

Liene Martinsone-Bērzkalne, Silvija Umbraško, Ilva Duļevska

Rīgas Stradiņa universitāte, Anatomijas un antropoloģijas institūts, Latvija

Ievads. Bērna fizisko attīstību, kā arī balsta un kustību aparāta attīstību atspoguļo ķermeņa stāja. Stāja reprezentē ne tikai cilvēka ķermeņa attīstību, tā liecina arī par cilvēka veselību, pašsajūtu, mentālo un emocionālo stāvokli. Bērna morfoloģiskās attīstības rādītāji ir bērna veselības stāvokļa rādītāji. Stājas attīstība un nostiprināšanās notiek jau no četrus gadu vecuma, stabilizācija – 14–16 gadu vecumā, un visā dzīves laikā dažādi faktori ietekmē cilvēka stāju. Stājas traucējumi skolas vecuma bērniem ir izplatīta problēma gan Latvijā, gan citās valstīs.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir apzināt stājas traucējumu izplatību pirmsskolas vecuma bērniem.

Pētījumā tika iesaistīti 959 bērni (53,3% (n = 511) meiteņu un 46,7% (n = 448) zēnu) no 22 dažādām Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm no 2010. gada marta līdz 2013. gada decembrim. Bērnu vecums ir no 4 līdz 7 gadiem. Visi antropometriskie mērījumi veikti pirmsskolas izglītības iestādes medicīnas māsas kabinetā vai līdzīgi aprīkotās telpās. Antropometriskos rādītājus noteica Rīgas Stradiņa universitātes Anatomijas un antropoloģijas institūta Antropoloģijas laboratorijas speciālisti. Antropometriskie rādītāji tika fiksēti aptaujas anketā. Pamatojoties uz aptaujas anketu, tika noteikta diagnoze, stājas tips un stājas simetrija.

Rezultāti. Simetriska stāja konstatēta 23,9% (n = 229) pētījumā iesaistīto pirmsskolas vecuma bērnu, savukārt stājas asimetrija konstatēta 76,1% (n = 729) bērnu. Sīkāk analizēta stājas asimetrijas izteiktības pakāpe: neliela stājas asimetrija konstatēta 45,3% (n = 434) pētījumā iesaistīto pirmsskolas vecuma bērnu, vidēja stājas asimetrija – 29,0% (n = 278) un izteikta stājas asimetrija – 1,8% (n = 17) bērnu. Stājas asimetrija palielinās, pieaugot bērna vecumam: 4 gadu vecumā vidēja stājas asimetrija konstatēta 17,0% (n = 34) gadījumu, bet septiņu gadu vecumā – 39,9% (n = 77) gadījumu. Stājas simetrija un asimetrijas izteiktības pakāpe abiem dzimumiem ir bez statistiski nozīmīgām atšķirībām.

Normāla stāja pēc stājas tipa konstatēta 41,3% (n = 396) pētījumā iesaistīto pirmsskolas vecuma bērnu, bet stājas traucējumi – 58,7% (n = 562) bērnu. No visiem pētījumā iesaistītajiem bērniem apaļa stāja konstatēta 18,6% (n = 178) dalībnieku, ieliekta stāja – 18,8% (n = 180) dalībnieku, apaļi ieliekta stāja – 21,3% (n = 204) dalībnieku.

Secinājumi.

1. Asimetriska stāja konstatēta 76,1% pētījumā iesaistīto pirmsskolas vecuma bērnu. Stājas traucējumi – apaļa stāja, ieliekta stāja vai apaļi ieliekta stāja – konstatēti 58,7% pētījumā iesaistīto pirmsskolas vecuma bērnu.
2. Normālu stājas tipu četrus gadus veciem bērniem novēro 51,3%, bet septiņu gadu vecumā – tikai 36,8% bērnu.
3. Pieaugot bērnu vecumam, pieaug stājas asimetrija un stājas traucējumi pētījumā iesaistītajiem pirmsskolas vecuma bērniem.
4. Analizējot stājas asimetrijas izteiktības pakāpi un stājas tipu izplatību starp abiem dzimumiem, secināts, ka statistiski nozīmīgu atšķirību nav.